

A TENGERPART

NAPILAP.

IV. évfolyam.

FIUME, kedd, 1907. november 25.

266. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

RIVA SZAPÁRY, ADRIA-PALOTA.

Telefon: 375. szám.

Előfizetési ár:

Egy évre 24 kor. Negyedévre 6 kor.
Félre 12 kor. Egy hónap 2 kor.
Egyes száma ára 6 fillér.

Hirdetési árak:

a kiadóhivatal mérsékelt áron szerkeszt.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos polt. sorjt. 40 fillér.

A Szent Statutum.

A magyar törvényekkel szemben Fiumében egy másik politikai hitvallás szokta az ő bálványistenének a bibliáját mindenkor felmutatni, megfelelő fanatizmussal, amely „furorologicus”-t a nagy magyar sajtó, kellő színben látván a buzgalmat, Fiume renitenciajának nevezte el. Mi most nem akarunk párhuzamot vonni a fiumei városi hivatalos asztaltársaságok politikai meggyőződésének nemes, vagy nem nemes voltáról és arról, hogy méltóképpen mondják-e erre azt, hogy nem egyéb, mint renitencia. Mi egy pillanatra, ha nem vesszük fölünk rossz néven (mondjuk, a nagyzási szándék is belénk vágott) *puro sanguie fiumano*-nak képzeljük magunkat, s kezünkbe vesszük a Szent Statutumot: elmondván abból a fiumei Miatyánk autonóm istenét . . .

Ezt a kegyes szándékot jó néven veheti fölünk minden, autonómiában igazhívó fiumei, aki a város érdekeit tartja az ő szeméi előtt, félt gonddal és patyolat lelkiismerettel. Amint az már szokott lenni. A város érdekei tehát, főképpen a Szent Statutum paragrafusába lévén letéve és abban biztosítva, akkor vannak a legfőbb védelemben, amikor ezeket a dogmaszerű városi „alapszabályokat” vesszük szemügyre, egybevetvén vele a hivatalos cselekedeteket, hogy a *parancs* és a *tett* között fenn áll-e az a bizonyos harmonia, amelynek, egyébként „büntetés terhe mellett” is fenn kell állania!

A kérdések-kérdése és az érdekek-érdekek között a hatóság két fontos jelentését képezi. Ez a két nagyfontosságú kérdés pedig a *költségvetés* és a *zárszámadás* kérdése. A költségvetés jövő esztendőre és a zárszámadás a múlt esztendőről. A Szent Statutum 69. §-ának 2. pontja megparancsolja, hogy a jövő évi, tehát most az 1908-iki költségvetést ez év október hó 15-ig be kell nyújtani. A 70. § pedig megszabja, hogy ennek a jelentésnek 15 napig kell a nyilvánosság előtt lennie, hogy nyitott könyv legyen a hatósági buzgalom. A mi kalendáriumunk szerint ma már november hó 25-ike van, tehát a statutumok 69. és 70. §-ai agyon, meg agyon vannak sértve, melőzve és meg nem tartva. Azért hangoztatjuk itt, hogy a mi kalendáriumunk szerint, mért nem lehessen tudni, vajjon nem-e egy autonóm kalendárium van itt divatban, amely szerint tán 1906 október 15-ike, 1907-re esik? Mert Fiumében ez sem lehetetlen.

A jövő esztendei költségvetést tehát még nem ismerjük. Már emulik az esztendő és a polgármester ur még most se látja lelkiismeretbeli kötelességének, hogy ezzel beszámoljon.

De van itt más dolog is, amelylyel nem számolhatunk be, polgármester ur. Talán már el is felelte, hogy a *mult esztendőről* is be kell nyújtani a *zárszámadást*. Ezt se mi parancsoljuk. Parancsolja a Statutum 74. §-a. Ennek a szavát pedig, reméljük, mely a zárszámadást már január havára követelte, félt tisztelettel és megoldott saruval halgatják meg, mert a Statutum ugy egyetemlegesen, mint részletekben sérthetetlen még „a magyar törvényhozás részéről is”. Sérthetetlen tehát és szigorúan megtartandó ennek a 69. 70. és 74. §§-ai is. Mindamellett meg mertük állapítani, hogy tudomást se vettek róla.

Egy körülményt azonban nem lehet kétértelművé tenni. Ez pedig a városi hatóság, vagy a magistrátus, vagy nem tudom miképpen szabadjon tisztelni, *következetessége*. A következetesség pedig, latinosan a konzekvencia nagyon szép erény. Ebben az esetben azonban ezt sem mondhatjuk. A judikaturában, vagy inkább a kriminológiában van a következetességnek egy más minőségi meghatározása. A *visszaesés* . . . A vétkekhez való konzekvencia! Mert a város nem most követi el először azt, hogy nem nyújtja be a törvényes terminusra a költségvetést a jövő és a zárszámadást a múlt esztendőre vonatkozóan. Tavaly is így tett, mint ma; s mi tavaly is figyelmeztettük erre, mint figyelmeztetjük ma s amint figyelmeztetni fogjuk arra még a jövő esztendőben is — mert mi is hívei vagyunk a következetességnek, jöllehet, nem is a kriminológiai szempontok tekintetében.

Elmondván ezeket, hiszszük, hogy San Vito és San Modesto szentségek, Fiume autonóm-városának ezen kegyes védő szentjei hállás pillantást vetnek reánk a Statutum védelméért. És ebben a magasztos tudatban mi még csupán azt a kérdést merjük megkockáztatni, vajjon: ha sem a magyar törvénykönyv, sem a városi Statutum rendelkezéseit nem tartják meg Fiumében, mik lehetnek azok a törvények, amiket megtartanak? Vajjon gondolkodóba estek-e már e kérdés felett?

Az állami munkaközvetítő.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter a napokban értekezletre hívta meg a földművelésügyi és a kereskedelemügyi minisztereket, amelyen a munkaközvetítő intézet szervezésével és kivándorlási ügyekkel foglalkoztak.

A konferencián elhatározták, hogy a legközelebbi idő alatt felállítják az állami munkaközvetítő intézetet, hogy a visszavándorolt munkásokat keresethez juttassák. Mielőtt az intézet — az alapítók szerint — áldásos működését megkezdendé, statisztikai kimutatást készítenek

az ország minden részéből, hogy foglalkozás szerint hol, mekkora a munkáshiány? A statisztikát azért hívják segítségül, hogy az intézet arányosan oszthassa el az Amerikát megjárt munkásokat, mert attól is kell tartani, hogy aránytalan elosztás esetén a beözönlött munkások csökkentenék a jelenlegi munkabériszonyokat.

A kivándorlási faktorok megvannak győződve, hogy a visszavándorlás óriási arányokat ölt s ez *ellensúlyozni fogja a kivándorlást*.

A hivatalok hazájában tehát ismét egy új hivatalt nyitnak, elhelyeznek néhány tiz- és tizenegyedik fizetési osztályú tisztviselőt, a vezetésre pedig megbíznak talán egy méltóságos urat, aki még kivándorlót sem látott.

Lássuk, hogy miután a visszavándorlás és a munkaközvetítést sikerült a bürokratizmus posványába sülyeszteni, lesz-e ennek egyáltalában haszna.

Nem lesz eredménye, mert a nagy személyzetel megszerkesztett hivatalban egyetlen egy tisztviselő sem lesz, aki már tudná, hogy mi hajtja ki a szegény embert a hazájából? Hivatalos copffal fogják a szegény ember kérését iktalni, referálni, majd később határozatnak föltéve, s mire intézkedhetnek, addig a Cunard-gőzös már régen átszállította az Oceánon az ügyes bajos kis embert.

De ettől eltekintve, főlöseges jelenleg a hivatal felállítása. Nem látjuk biztosítva a sikert, mert a kivándorlót csak a legkritikább esetben lehet lebeszélni az amerikai utról. Ennek igazolásul elmondjuk, hogy a napokban két kivándorlót formai okokból visszatartottak, s így az „Ultónia”-ról lekésték. De ha utlevélüket rendbehozzák, a következő hajóval mehetnek.

A kivándorlási iroda egy gyár nevében jól megfizetett munká ajánlott fel nekik arra az időre, amíg ügyük rendbe jön. Ők azonban a felajánlott munkát sem fogadták el. S ilyen eset sokszor fordul elő.

Sokkal helyesebbnek tartjuk, ha a munkaközvetítőt egyelőre kisebb arányban a kormányzáság kebelében csinálják meg. A kormányzáságnak ugyanis van kivándorlási előadója, kivándorlási ügyosztálya, elvégezhetik ők is a közvetítést s ehhez csupán egynéhány tisztviselőt kellene még alkalmazniok. Állandó munkájuk nem is igen lenne, mert munkaközvetítésről csak a kivándorlási hajók ideérékezése és indulása idején lehet szó. Nekik nagy gyakorlatuk és nagy tapasztalatuk van mindarról, ami a kivándorlással szervesen összefügg. S amennyiben szükséges lenne, egy-két új tisztviselővel könnyen végezhetnék a közvetítést.

Ha azután azt tapasztalják, hogy a munkaközvetítő eredménnyel jár, s a visszavándorlás is nagy arányokat ölt, a kor lehet egy önálló munkaközvetítő hivatal felállításáról gondolkodni.

A múlt hetekben tényleg szóba került, hogy a munkaközvetítést a kormányzáság kebelében szervezik. Kertész belügyminiszteri tanácsos, a kivándorlási ügyosztály vezetője tárgyalt is ilyen irányban, mikor Fiumében járt, de az egyetlen helyes eszmét a miniszteri tanácskozas elvetette. Az eredmény biztosítása nélkül tehát új hivatalt szerveznek, mert nem a siker, hanem a — hivatal a fontos.

Az „Ultonia“ visszavándorló.

Szombaton éjjel fél kettőkor rohogott be a fiemei pályaudvarra a déli vasút külön vonata, amely ötszázhusz magyar visszavándorlót hozott Triesztből Fiuméba. A Cunard-társaság „Ultonia” gőzöse ugyanis a rakodás miatt Triesztben maradt s a visszavándorlók, sem hogy még négy napot töltsenek a hajón kényeliséggel belementek abba, hogy különvonaton hozzák őket Fiuméba.

Az állomáson földmivelésügyi miniszter küldöttje, Lekky István miniszteri osztálytanácsos, Hegedűs Valér, a kormányzóság kivándorlási ügyosztályának előadója, Zieg Armin, a kivándorlási iroda főnöke és tisztviselői várták a visszavándorlókat.

Mikor a 28 kocsiából álló különvonatból az utasok kiszálltak, a rendőrség emberei kiadták a jelszót, hogy merre menjenek a tengerparti horvátok és merre a magyarok. De a legtöbbször a magyar csoporttal vonult be a váróterembe s így meg lehetett állapítani, hogy az 520 visszavándorló javarésze magyar volt. A harmadik osztályú váróterem egy pillanattal zsúfolásig megtelt. A késő éjszakában is boldogan beszélgettek a hazatérők. Aztán hirtelen elcsendesültek. Lekky István miniszteri osztálytanácsos a váróterem asztalára lépett s a következő beszédben üdvözölte a visszavándorlókat.

— Honfitársak! A földmivelésügyi kormány nevében üdvözölöm önöket, akik Amerikából a magyar haza szent földjére visszatértek. A földmivelésügyi kormány figyelmét nem kerülte ki az a feladat, hogy a visszavándorlókat tanulmányozza s így tanácsos és figyelmeztetéssel szolgáljon majd azoknak, akik szintén szerencsét mennek próbálni. A földmivelésügyi kormány gondoskodni kíván azokról, akik visszatértek. Több cím van nálam előjegyzésben, ahol munkába léphetnek. Most azonban előbb szeretném, ha önök közül értelmes emberek elmondanák, hogy melyek azok az okok, amelyek a visszavándorlást előidézték.

— Munkahiány — kiáltják mindenfelől.
Egy harminc év körüli munkás ezt feleli:

— Belém ütött a honvágy.
Egy németlakú, somogy megyei legény ezeket mondja:

— Nehéz világ van odakünn. A gyárak redukáltak az üzemeiket s beállott a munkahiány, minek következtében a magyar és más idegen munkásokat elbocsájtották és azokat tartották meg akik igazi amerikaiak.

Egy óbesnyői munkás nagy keserőséggel panaszoja, hogy 1 dollár és 60 centért milyen nehéz és élelet kockázatos munkát végzett a milwaukeei vasgyárban.

— Hát a kubikos hogy keres? — kérdezte Lekky tanácsos.

— Rosszul. A legmagasabb napi kereset 3 korona 80 fillér. De ezért aztán ugyancsak meg kell dolgozni. Itthon is megkeresünk annyit olyan munkával — felelte egy kubikos, aki odakint az óceánon túl is ezt a mesterséget űzte.

Azután még sok mindent mondottak a visszavándorlók s szavukból megállapítható, hogy Amerikában csakugyan a gazdasági válság szelei járnak s bekövetkezett a munkahiány.

— Egyelőre tehát nem tanácsos kivándorolni — mondotta a kormány kiküldöttje.

— Legalább is 1909 január 1-ig nem — felelte egy hang a váróterem egyik sarkából.

Mikor Lekky miniszteri osztálytanácsos bucsút vett tőlük, lelkes éljenzésben részesítették.

Már két óra felé járt az idő. Sokan nem tudták mitévők legyenek. A kivándorlási barakban 80 fillérért kínáltak nekik szállást. De ez nagyon is messzi volt az állomástól s nem is akarták a csomagjaikat megint olyan messzire hurcolni. Vagy kétszázán végre abban állapodtak meg, hogy az állomás várótermében töltsék el az éjszakát, hogy másnap délelőtt 10 órakor folytassák útjukat hazafelé. De alig hogy ezt az elhatározásukat a tett követte,

betoppantak a terembe a rendőrök és detektívek s mindenkit kizavartak onnan.

A visszavándorlók zugolódva távoztak az állomásról. Az utcán ilyen megjegyzéseket lehetett hallani:

— Látszik, hogy már Magyarországon vagyunk.

Nem is bánásmód az, amelyben a szegény hazatérőket részesítik. A visszavándorlókat nem késő éjnek idején, hanem nappal kell Fiuméba hozni. És nem Triesztből különvonaton, hanem hajón Fiuméig. Így könnyebb a munkaközvetítő kirendeltségnek a munkáját, mert a hajón még sem olyan túrmetlenek az emberek, mint a váróteremben.

Egyébiránt úgy értesülünk, hogy ebben az ügyben tegnap telefonjelentés ment a belügyminiszternek, aki el fogja rendelni, hogy a Cunard-hajók egyenesen Fiuméba hozzák a visszavándorlókat. Arra nézve már történt intézkedés, hogy a Cunard Newyorkból Fiuméba induló hajói elsősorban a magyar visszavándorlókat vegyék föl, más államok visszavándorlóit pedig csak akkor, ha a hazaszállításra jelentkező magyar visszavándorlók elhelyezése után még van rendelkezésre a hajón üres hely.

UJDONSÁGOK.

— Tengerészti vizsgálatok. A tengerészeti hatóságnál a múlt héten tartották meg a tengerészti vizsgálatokat. A kapitányi vizsgálatra ketten, a hadnagy vizsgálatra pedig kilencen jelentkeztek. Az eredményt szombaton hirdette ki Rödiger vizsgálóbizottsági elnök, amely szerint Sprenger Károly és Freunda Marió kitűnő képesítést nyertek. A hadnagyok közül Zahajszky Ernő és Palatin jó eredménnyel vizsgáltak, kettő pedig elégséges osztályzatot nyert. Őt jelentkezőt pedig újabb vizsgálatra utasították. Megemlítjük, hogy az új vizsgálati szabályzat életbe lépése óta most volt az első kapitányi vizsga is, amelyet kitűnő eredménnyel tettek le.

— A fiemei magyar gyorsírókör megalakult. A fiemei magyar gyorsírókör tegnap tartotta a fiemei társadalomtudományi kör helyiségében alakuló közgyűlést Kovács Tódor megnívó beszéde után, melyben a gyorsíró szükségességét hangoztatta, az alapszabályokat olvasták fel, melyet némi módosítással el is fogadtak. Ezután a tisztikar alakult meg. Elnök lett Kovács Tódor, alelnök Ketray Kató, jegyző ideiglenesen Kertay Kató, pénztáros Barta Pál, ellenőr Kassowitz Dániel. A gyorsíró kör azokat is felveszi tagjai sorába, akik kötelezik magukat a gyorsíró megtanulására. Tehát tagokul szívesen látnak egy nőket mint férfiak. Jelentkezni lehet Kovács Tódor elnöknel (Corsia Deák 1. sz. vasúti ház, inspekciós raktárnok irda.)

— A gyógyszerterek megvizsgálása. Egy helybeli olasz lap szombati számában írja, hogy Blasich Marió dr. városi főorvos egy rendőrtisztviselő kíséretében a jövő hét folyamán az összes gyógyszerterek megvizsgálását fogja végezni. A gyógyszerészek tehát készüljenek! Mert a főorvos ur a sajtó útján is bejelenti a vizitjét, amit mindennek lehetne nevezni, csak hivatalos ellenőrzésnek nem.

— A pozsony—fiemei szintársulat igazgatója további három évre Balla Kálmán lesz, akit Pozsony város közgyűlése újból megválasztott. Pozsony közgyűlése nem is válogathatott pályázókban. Andorfi Péter és Pesti Ihsz Lajos ugyanis visszavonták a pályázatukat s így a pozsonyi szintársulat bizottság kénytelen volt konstatálni, hogy az 1908—1911 évi magyar évadokra Balla Kálmán az egyedüli pályázó. De a szintársulat még az esetben is, ha több pályázó lett volna, méltányolva Balla Kálmán eddigi működését az ő megválasztását javasolta volna, mert jövődi társulatának szervezésében teljesen szabad keze lesz, s alkalma van azokat a kisebb hiányokat pótolni, amelyek ez idő szerint fennállanak s amelyeknek részben éppen az volt az oka, hogy kötött kézzel vette át a pozsonyi színház igazgatását.

— A fiemei rendőrség. Ismét két botrányos esetről értesítenek bennünket. Az egyik a De la Ville kávéházban történt, ahol négy részeg fakin feldöntött egy asztalt, tört és zu-

zott. A szolgálatban lévő detektív a 35. számú rendőrt, akinek Turina a neve, felszólította, hogy tartóztassa le őket. A rendőr azonban nem engedelmeskedett a titkos rendőrnek s futni engedte a botránycsinálókat. A másik eset már sokkal súlyosabb. Egy helybeli cégnél az egyik szolgálta feltörte a kis pénztárt és hétszáz koronát kirabolt. A gyanu nyomban reá hárult, mert eddig mindig előlegekből élt s a betörés után való éjjel mulatozás közben csak úgy szórta a pénzt. A följelentés alapján a rendőrség letartóztatta, de miután a szolgálta mindent letagadott, a nála talált 150 koronát visszaták neki s eltiloncolták Fiuméből. Ime újabb példája annak, hogy a fiemei rendőrség futni engedi a tolvajokat.

— Az új olasz közmunkaügyi miniszter. Az új olasz vasúti alkalmazottak körében meg-megújuló szociális zavarok miatt válik érdekessé az új olasz közmunkaügyi miniszter kinevezése. Parlamenti körökben ugyanis az alkalmazottakkal szemben való eljárás illetőleg két irányzat jutott felszínre. Az egyik az alkalmazottakkal szemben enyhébb, békülékenyebb eljárásnak híve, a másik pedig katonai és kérelhetetlen vasfegyelm szerinti eljárást tartja indokoltnak. Az új közlekedésügyi miniszter ennek az irányzatnak a híve: Pietro Bertolini lett. Az új miniszter hivatalbélése után mindenki bizik benne, hogy az olasz államvasutaknál a rend nemokára helyreáll.

— Az osztrák vasutak államosítása. Derschatta vasúti miniszter legközelebb nagy stílusban fog hozzálátni az államosító akció folytatásához. Elsőben az államvasutak társaságának vonalairól van szó, amelyekkel a kormány szabad egyezkedés útján akar megállapodásra jutni s e végből Derschatta már átiratot intézett az államvasutársaság igazgatóságához, hogy küldje ki megbízottait a jövő héten meginduló tárgyalásokra. Az államvasutak ugyanazokat a képviselőket fogják kinevezni, akiket két év előtt kiküldöttek.

— Forgalom az Atlanti-óceánon. Az Atlanti-óceánon ez év első tíz hónapjában volt legnagyobb a forgalom. A különböző vonalak gőzösei közel 2 millió embert szállítottak, ebből 1.472.370-et Amerika felé. Ezek közül 1.186.785 kivándorló volt. Az első osztályú utasok mérlege körülbelül egyforma volt, 90.762-en utaztak keleti, 92.152-en nyugati irányban. A második osztályon a nyugati forgalom már kétszer akkora volt: 196.344 utas 92.468 Európába utazóval szemben.

— Az anyakönyvi hivatal áthelyezése. Az állami anyakönyvi hivatal helyiségeit a Via Andrassy 8. szám alól, a kormányzóság épületéből a hó 11-én a Via del Porto 1. sz. emeletére helyezte át.

— Az Ungaro-Croata fieme—abbaziaai járatai. A Magyar-horvát hajóstársaság a napi járatokat a fieme—abbaziaai forgalomban november 1-től leszállítja, még pedig oly módon, hogy Fiuméből reggel 7 órakor indul az első gőzös, az utolsó indulás pedig délután 6 órakor. Abbaziából reggel 8 órakor indul Fiuméba az első gőzös, az utolsó pedig 7 órakor. Az „Istriano” járatait továbbra is fenntartják. A gőzös Fiuméből 9:30 és 11:30 perckor, délután 2:30 és 4:30 perckor indul, Abbaziából pedig délelőtt 10:30 és délután 12:30, 3:30 és 5:30 órakor indul Fiuméba.

— Barca Jenő kitűnő zenekara, amely minden este a De la Ville kávéházban hangversenyez, egy kitűnő taggal Lakatos József-fel szaporodott, aki gondonkán kíséri a zenekart, de esténként szóltában is huzza a szebbnél-szebb magyar nótákat. A jeles cigányzenekar megérdemli a magyar közönség részéről a támogatást.

x Dr. Keszthelyi Péter orvos, aki ez időig Szusákon folytatta orvosi működését, lakását november hó 1-től Fiuméba, Corsia Deák 30, (Ossoninack-féle ház) 1. emelet helyezi át.

— Mozgófényképek. Az „Edison”-terem (Fiumara 2. sz.) legújabb műsora: A megbűvelő ón. — A fészekráblók. — A nővér. — Pompeus megráfaltatása.

— Verdi hangverseny lesz vasárnap este a Magyar Vendéglőben, amelyen az ismert olasz zene- és énekársaság fog hangversenyezni.

Magyar cég. **Uj vaskereskedés.** **Nagy választék.**

Fiume és környékének n. é. közönségét tisztelettel értesítjük, hogy **a Rauschel-féle divatruizlet eddigi helyiségeiben** (VIA DEL POZZO 2.)

Vas-, szeszám-, konyhaberendezési és háztartási cikkekben nagyszabásu új üzletet nyitottunk.

Budapesti nagy szakmabéli cégeknél szerzett eddigi tapasztalataink alapján reméljük, hogy nagybecsű vevőink igényeit úgy ár, mint minőség tekintetében a legteljesebb mértékben ki fogjuk elégíthetni.

A n. é. közönség szives támogatását kéri

mély tisztelettel **WELLMANN TESTVÉREK.**

GAMBRINUS-BUFFET

VIA LIDO, DANIEL-MOLO ÁTELLENÉBEN.

Van szerencsém Fiume város és környékének t. közönségével tudatni, hogy fenti cím alatt Fiumében gazdagon felszerelt **uzsonna-termet és álló sör- és borozót létesítettem.**

Raktáron tartok állandóan friss prágai füstölthús különlegességeket, naponként hozatok valódi bécsi virstliket és azokat helyiségeimben melegen is fölzoigalom.

Stajer hizlalt baromfiak, kacsa, libák, háztá kikezítve, hideg és meleg.

Sajtok, halkonzervek, főtt és sült édesvízi és tengeri halak, befőttek, gyümölcsök, csemegék állandóan raktáron.

A kőbányai polgári serfőzde sokszor díjazott és közkedvelt világos márciusi és barátsöre csapról mérve, palacksörét jegbe hűtve palackokban is árusítom. Bel- és külföldi boraim a legkitűnőbbek.

Szakértelemmel rendezek bufetteket klubokban, családoknál, esküvőkön vagy magánosoknál.

Finom, előzékeny kiszolgálást biztosít **KUHN GYULA.**

Szent-István vedjegyü Dupla Maláta-sör palackokban.

KURZ FRIGYES
szobafestő
czimfestő és mázoló,
Vicolo del Pino 9.

Elvállalok szoba- és díszlet-festést, mázolást a legegyszerűbb kivitelől a leggazdagabbig.

Fa-, bádög-, vászon- és üveg-cimtablák készítését a legmodernebb kivitelben a legolcsóbb árak mellett.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

mély tisztelettel
KURZ FRIGYES
Vicolo del Pino 9. szám.

Első és legjobb hírnevű óráüzlet
Nattich Henrik
FIUME, Corso.
Chronometer és műórás.
Genfi és Glashütte-féle angol különlegességi gyártmányok.

Rákóci vendéglő
Az új kivándorlási palotával szemben.
Valódi magyar konyha.
Ebéd és vacsora 20 forint.
Kényelmes hely társas kuglizók részére. Gyönyörű kerthelyiség.
Tisztelettel
GULYÁS LÁSZLÓ, vendéglős.

Háziasszonyok figyelmébe!
A mai naptól fogva nálam **kövér kóser libák** a legolcsóbb árakon kaphatók.
Szives előjegyzéseket kér
DRAGONER J.
Piazza Mercato Coperto.

LIEBL ISTVÁN
MONTE VERDE
vendéglője a Jelačić kaszárnyával szemben.
Kitűnő magyar konyha
Hamisítatlan magyar borok.
Kőbányai polgári sör.
Olcsó havi előfizetések.
Fedett tekedálya.

Cinematograf EDISON
Mozgófénykép-terem
VIA FIUMARA 2. SZÁM.
A legszebb és legtekélyesebb vetítési szerkezettel.
Villanyosan szellőztetett s kényelmes üléssekkel berendezett nézőter.
Állandó előadások d. u. 4.55-től kezdve.
Állandó bérletjegyek is válthatók a pénztárnál.

Hirdetések
felvétetnek a kiadóhivatalban.

zsákok raktára.
Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.
Rupnik Emil
Ürnenyi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.
Telefon 226. sz.

FOGSOROKAT
egy darabból kizárólag készít
FRISCH LEO
az Adamich-tér sarkán Via Lido 2. II. em. (Rinaldi-ház)
naponta d. e. 8-12 és d. u. 2-5.
Minden műtétet fájdalom nélkül személyesen végez el.
Fogházak, arany-ezüst és porcellánplombírozás.
Aranykoronák; szájpádlás nélküli arany fogsorok; porcellán és arany fogsorok (legújabb). Készít és smaltol-fogsorok.
Katonatisztek, állami és vasuti tisztviselők jellemény mérséklésben részesülnek.

A „Pannonia“
kávéházban
ma és minden este
Horváth Ferencz
jeles baranyai elgány zenekara
hangversenyez.

!! FIGYELEM !!
Az őszi idényre
Amerikai cipők

Jóráták mellett a legnagyobb választékban kaphatók kizárólag

GEORGIJEVIČ S.
első és legnagyobb cipőüzletében
Fiume, Corso.

VARIETÉ INTERNAZIONALE
Estéknént kiváló művészierők fellépte
Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

ELSŐRANGU
NŐI DIVAT-TEREM
MAISON ROSA
VIA GOVERNO 9.
Dr. VIO-féle ház, az Adria kávéház felett.

Francia és olasz
nyelvet olesón tanít kittingő módszerrel bíró kisasszony. Cím: Piazza del Mercato Coperto 2. sz. III. em. balra.

Catti György utóda
cs. és kir. udvari szállító
GYOGYSZERTÁRA
a városi torony mellett.
Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerzappanok, az összes ásványvizek, toalett-cikkek és szepitőszerek, stb. stb.

**Uj műfestészeti-,
vegyitisztító- és mosó-intézet.**
Brott Lajos
Fiume Via Germania, (Mionnáló és Riechtman róla ház.)
Elvállal mindennemű tisztításokat, ugymint úri-, női- és gyermek-ruhát, kelméket, keztűt, függönyöket és szőnyegeket, valamint butorszővetek, piperéket, kézimunkákat műfestészeti és vegytisztítási célból mérsékelt árak mellett.
Mától és házhoz szállítja. Levelező-lap előfogad.
A n. é. közönség pártfogását kéri
Brott Lajos műfests.

Elsőrangú divatszabászat
Himmel Ferdinánd Fiume
Via Adria I. sz. Zmáts-ház.
KÉSZIT:
Angol-, francia-, sport- és amazonruhákat.
Mérsékelt árak. Kifogástalan szabás.
NYOMATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN, FIUME